

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 18/03584-12

Saksbehandler Sigbjørn Hjelset

Nasjonal ramme for vindkraft - høringsuttalelse Skien kommune

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for teknisk sektor	10.09.2019	65/19
2 Hovedutvalg for klima, miljø, næring og friluftsliv	11.09.2019	33/19
3 Bystyret	26.09.2019	91/19

Hovedutvalg for teknisk sektor har behandlet saken i møte 10.09.2019 sak 65/19

Møtebehandling

Det deltok 12 representanter ved behandlingen av saken.

Forslag fra Frp fremsatt av Næss:

1. Skien kommune tar NVE sin utredning av vindkraft til orientering.
Skien kommune ønsker ikke vindkraft i våre naturområder, ulempene ved anleggsveier, og plassering av vindkraft anlegg er ikke ønskelig i våre utmarksområder.
En etablering av vindkraft vil øke presset på å utvikle hyttefelter og annen infrastruktur i områder av rekreasjons betydning. Ulempen ved å bygge ned norsk natur er større enn fordelene av produksjon av ny el energi, Staten og NVE bør i større grad stimulere til oppgradering og fornying av allerede eksisterende vannkraft produksjon.
2. Skien kommune støtter de vurderinger som er gjort om å ekskludere arealer innenfor Skien kommune.
3. Det regionale viktige friluftsområdet som strekker seg fra Sauheradjella-Skrim og Viddaseter/Vindfjell (inkluderer Larvik, Siljan, Sauherad og Kongsberg kommune) har kvaliteter som tilsier at det bør tas ut av område 4.

Votering

Forslaget fremsatt av Næss ble satt opp mot rådmannens innstilling pkt. 1 og forslaget fra Næss falt med 7 mot 5 stemmer. (mindretallet utgjorde H, Byp og Frp)

Hovedutvalg for teknisk sektors vedtak/innstilling

1. Skien kommune støtter «Nasjonal ramme for vindkraft på land» som virkemiddel til å skape forutsigbarhet og gi en samlet nasjonal forvaltning av vind som energikilde / naturressurs.

2. Skien kommune støtter de vurderingene som er gjort om å ekskludere arealene innenfor Skien kommune.
3. Det regionalt viktige friluftsområdet som strekker seg fra Sauheradjella til Skrim og Viddaseter / Vindfjell (inkluderer Larvik, Siljan, Kongsberg og Sauherad kommuner), har kvaliteter som tilsier at det bør tas ut av «område 4».

**Hovedutvalg for klima, miljø, næring og friluftsliv har behandlet saken i møte
11.09.2019 sak 33/19**

Møtebehandling

Forslag fra MDG ved Marco Gozzi:

Fremtidige vindkraftkonsesjoner på land i Norge bør forbeholdes områder med eksisterende inngrep og infrastruktur, og skal ikke redusere områder med urørt preg eller andre natur- og friluftslivsverdier. All utbygging skal skje skånsomt og med lokal involvering. Helt uberørt natur skal aldri utbygges av landbasert vindkraft.

Forslag til tilleggspunkt fra Kim Kise, Frp:

FrP er positiv til all utbygging fornybar kraft som vi har naturgitte forutsetninger for. En bærekraftig utbygging av fornybar energi forutsetter opprusting og utbygging av eksisterende vannkraft før man vurderer ytterligere båndlegging av store naturområder med utbygging av vindkraft.

Energi fra vindkraft er i dag beskattet 30% mindre enn ved energi fra vannkraft. Dette gjør at opprusting av eksisterende vannkraftverk ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt. Beregninger viser at opprusting og utbygging av eksisterende vannkraft kan erstatte all planlagt vindkraft med minimale naturinngrep.

FrP foreslår:

- 1 Likebehandle av fornybar energi med hensyn til skatt og tilskuddsordninger.
- 2 En nasjonal plan for opprusting av eksisterende vannkraftverk før nye vindkraftutbygging vurderes.

Votering

Forslaget fra Gozzi settes opp mot rådmannens pkt 1. i rådmannens forslag.
Rådmannens pkt 2 og 3 stemmes over hver for seg.
Frps pkt 1 og 2 stemmes over som nye pkt 4 og 5.

Rådmannens innstilling pkt 1. falt mot 6 stemmer. (Byg, H, MDG, V, Frp 2)

Gozzis (MDG) forslag vedtatt mot 3 stemmer. (Krf, Ap 2 stemmer)

Pkt 2 i rådmannens innstilling vedtatt enstemmig

Pkt 3 i rådmannens innstilling vedtatt enstemmig

Frps pkt 1 vedtatt med 6 stemmer: Byp, H, V, Frp 2, Ap 1

Frps pkt 2 vedtatt med 7 stemmer. Byp, H, MDG, V, Frp 1, Ap 2

Hovedutvalg for klima, miljø, næring og friluftslivs vedtak/innstilling

1. Fremtidige vindkraftkonsesjoner på land i Norge bør forbeholdes områder med eksisterende inngrep og infrastruktur, og skal ikke redusere områder med urørt preg eller andre natur- og friluftslivsverdier. All utbygging skal skje skånsomt og med lokal involvering. Helt uberørt natur skal aldri utbygges av landbasert vindkraft.
2. Skien kommune støtter de vurderingene som er gjort om å ekskludere arealene innenfor Skien kommune.
3. Det regionalt viktige friluftsområdet som strekker seg fra Sauheradjella til Skrim og Viddaseter/Vindfjell (inkluderer Larvik, Siljan, Kongsberg og Sauherad kommuner), har kvaliteter som tilsier at det bør tas ut av «område 4».
4. Likebehandle av fornybar energi med hensyn til skatt og tilskuddsordninger.
5. En nasjonal plan for opprusting av eksisterende vannkraftverk før nye vindkraftutbygging vurderes.

Bystyret har behandlet saken i møte 26.09.2019 sak 91/19

Møtebehandling

Tommy Ballestad (uavh.) fremmet følgende forslag:

1. Skien kommune er positive til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge, men er generelt skeptisk til etablering av vindkraftanlegg på land og spesielt i uberørt natur.
2. Registrering av friluftsområder utarbeidet av Skien kommune må legges til grunn for statens vurdering av analyseområde 4, og inngå i grunnlagsdokumentasjonen i det videre arbeid med forslag til nasjonal ramme for vindkraft.
3. Skien kommune er negative til at det skal kunne tillates etablert vindkraftverk innenfor kommunens arealer omfattet av analyseområde 4 i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft. Hovedargumentet for dette er at området er et regionalt viktig utfartsområde for bl.a. følgende kommuner Larvik, Sandefjord, Tønsberg, Re, Porsgrunn, Skien, Siljan, Sauherad og Kongsberg. Skien kommune ber om at område 4 tas ut av forslag til nasjonale ramme for vindkraft på land

Erik Næs (Krf) fremmet følgende forslag:

Punkt 1 i innstillingen fra hovedutvalget for klima, næring, miljø og friluftsliv endres ved at siste setning tas ut «all uberørt natur skal aldri utbygges av landbasert vindkraft»

Ida Riis-Johansen (Sp) fremmet følgende forslag:

Skien kommune ønsker økt produksjon av fornybar energi. Dette for å redusere de globale klimautslippene. Skien kommune viser samtidig til at det er lokal motstand mot utbygging av vindkraft i vårt område, og ber NVE gå i dialog med berørte kommuner og fylkeskommune.

Ida Riis-Johansen (Sp) fremmet følgende endringsforslag i punkt 5 i HOKNMF:

En nasjonal plan for opprustning av eksisterende vannkraft i tillegg til at nye vindkraftutbygging vurderes

Votering

Det ble ikke votert over rådmannens innstilling

Ordfører legger hovedutvalget for klima, næring, miljø og friluftsliv til grunn for voteringen.

Punkt 1, uten siste setning ble enstemmig vedtatt

Punkt 1, med siste setning fikk 27 stemmer (deler av Ap, Krf, Sv, deler av H, Sp, deler av Byp.) Forslaget falt

Punkt 2 ble enstemmig vedtatt

Punkt 3 ble enstemmig vedtatt

Punkt 4 ble enstemmig vedtatt

Punkt 5 ble enstemmig vedtatt

Punkt 5, opprinnelig tekst ble vedtatt mot 21 stemmer

Punkt 5 med tillegg fra Riis Johansen (Sp) falt med 9 stemmer

Ballestad (uavh.) sitt forslag falt med 5 stemmer (uavh., R og deler av Frp)

Bystyrets vedtak

1. Fremtidige vindkraftkonsesjoner på land i Norge bør forbeholdes områder med eksisterende inngrep og infrastruktur, og skal ikke redusere områder med urørt preg eller andre natur- og friluftslivsverdier. All utbygging skal skje skånsomt og med lokalinvolvering.
  2. Skien kommune støtter de vurderingene som er gjort om å ekskludere arealene innenfor Skien kommune.
  3. Det regionalt viktige friluftsområdet som strekker seg fra Sauherandfjella til Skrim og Viddaseter/Vindfjell (inkluderer Larvik, Siljan, Kongsberg og Sauherad kommuner), har kvaliteter som tilsier at det bør tas ut av «området 4».
  4. Likebehandling av fornybarenergi med hensyn til skatt og tilskuddordninger.
  5. En nasjonal plan for opprustning av eksisterende vannkraftverk i tillegg til ny vindkraftutbygging vurderes.
-

Rådmannens innstilling:

1. Skien kommune støtter «Nasjonal ramme for vindkraft på land» som virkemiddel til å skape forutsigbarhet og gi en samlet nasjonal forvaltning av vind som energikilde / naturressurs.
2. Skien kommune støtter de vurderingene som er gjort om å ekskludere arealene innenfor Skien kommune.
3. Det regionalt viktige friluftsområdet som strekker seg fra Sauheradjella til Skrim og Viddaset / Vindfjell (inkluderer Larvik, Siljan, Kongsberg og Sauherad kommuner), har kvaliteter som tilsier at det bør tas ut av «område 4».

Bakgrunn for saken

Olje- og energidepartementet ber i brev 1. april 2019 om innspill til nasjonal ramme for vindkraft på land. I nytt brev 12. april forlenges høringsfristen til 1. oktober. Departementet **ønsker innspill til NVEs forslag til nasjonal ramme og til om det bør fastsettes en nasjonal ramme** for vindkraft i Norge.

Etter en sliingsprosess, hvor 43 områder er vurdert (hvorav 3 i Telemark), peker Nasjonal ramme for vindkraft på land ut 13 områder som de «mest egnede» områdene for videre utbygging av vindkraft i Norge. Et av de utpekte områdene, **område 4**, tangerer Skiens kommunegrense i nordvest. Området strekker seg over tre fylker og syv kommuner (Kongsberg, Sauherad, Skien, Siljan, Re, Sandefjord og Larvik).

Som bakgrunn for arbeidet med nasjonal ramme ble det sendt ut brev fra NVE 08.06.18, der de ba om faglige innspill vedr. arealinformasjon og naturverdier. Skien kommune ga i brev 18.07.18 sitt administrative innspill, hvor vi henviste til at etterspurt informasjon ligger i Miljødirektoratets Naturbase. Både vedr. naturtypekartlegginger, artsregistreringer og verdisetting av viktige friluftsområder.

Saksfremstilling/saksutredning

Hva er nasjonal ramme for vindkraft på land?

Forslaget består av et oppdatert kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft, i tillegg til kart med utpeking av de mest egnede områdene. Det er laget 21 temarapporter, som omhandler en rekke tema: Diverse naturtema, CO₂ – balanse i et globalt perspektiv, lokal forurensning, kommunikasjonssystemer, næringsutvikling, nabovirkninger (iskast fra turbiner med mer).

I tillegg til de 13 områdene utpekt blant de mest egnede områdene for videre utbygging av vindkraft i Norge, er det også 8 områder definert som nest best egnet. Antall områder som havner over eller under grensen for å være mest egnet, avhenger av hvor mye vekt som legges på forskjellige miljø- og samfunnsinteresser, nettkapasitet og produksjonspotensial. Den nasjonale rammen kan dermed omfatte flere eller færre områder enn det NVE har foreslått.

Nasjonal ramme for vindkraft er et overordnet styringsverktøy. Den er ment å skulle legge til rette for at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon, og å skulle bidra til økt forutsigbarhet og en mer effektiv konsesjonsbehandling. Dette betyr ikke at det er frislipp for utbygging innenfor de foreslåtte områdene. Potensielle utbyggere må fortsatt søke konsesjon, og konsesjonsbehandlingen vil være like omfattende som den er i dag.

Silingsprosessen

Metoden NVE har benyttet for å finne større sammenhengende områder som egner seg for videre utbygging av vindkraft i Norge har bestått av tre faser: først å ekskludere områder, deretter analysere de gjenværende områdene, for så å utpeke egnede områder for utbygging av vindkraft.

I første runde har NVE ekskludert områder der det er bred enighet om at det ikke skal bygges vindkraft. I denne runden ble 2/3 av Norges areal ekskludert. Kriteriene de har benyttet har de kalt for «harde» og «myke» eksklusjonskriterier. Harde eksklusjoner er eksklusjoner av arealer som er uaktuelle for vindkraftutbygging på grunn av teknisk-økonomiske forhold, eller fordi arealene er formelt vernet eller tilsvarende. Dette gjelder blant annet nasjonalparker og Unescos verdensarvområder. Områder omfattet av myke eksklusjoner er arealer der virkninger for én enkeltinteresse i mange tilfeller tilsier at det ikke bør bygges vindkraftverk, for eksempel statlig sikra friluftsområder og fredete kulturmiljøer.

Etter å ha ekskludert områder med utgangspunkt i harde og myke eksklusjoner, har NVE systematisert de resterende områdene inn i 43 analyseområder. Disse områdene har blitt analysert av NVE og andre fagmyndigheter; Miljødirektoratet og Riksantikvaren har vært tett på analysene, mens andre relevante fagmyndigheter, interesseorganisasjoner, lokale og regionale myndigheter har fått muligheten til å gi høringsinnspill på områdene. Basert på analysene har NVE pekt ut arealer innenfor hvert område som de mener er mest egnet for vindkraft på et overordnet nivå.

Av de 43 områdene har NVE utpekt 13 områder som mest egnet til utbygging av vindkraft og åtte områder som nest best egnet. Blant de 13 mest egnede områdene for utbygging av vindkraft ligger område 4. Dette området omfatter deler av Vestfold, Buskerud og Telemark. I Telemark er det foreslått ytterligere to områder: Ett er blant de 13 mest egnede områdene. Dette området ligger imidlertid hovedsakelig i Agder, men strekker seg rett over grensa til Telemark mot Fyresvatn. Det andre området i Telemark er blant de åtte nest best egnede områdene. Dette strekker seg fra Fyresvatn i vest og over Nisser og noe videre østover.

Beskrivelse av område 4

Område 4 (se kart nederst i dokumentet) utgjør et 1191 km² stort område, på begge sider av Lågendalen, i kommunene Larvik, Siljan, Sandefjord, Skien, Sauherad, Kongsberg og Re. På landsbasis er området et av de minste som er foreslått. Og det har blitt enda mindre etter at omtrent halvparten av området ble ekskludert gjennom «silingsprosessen».

Den dominerende landskapstypen er «Skogtraktene på Østlandet». Men området inneholder også snauffjell og fjellterreng med åpen naturskog.

I analysen av område 4 pekes det på at det er viktige miljø- og samfunnsinteresser i området, knyttet til blant annet friluftsliv. Det står også at analysen tilsier «at det er lavere konfliktnivå i dette området enn i store deler av landet». Videre står det at det aktuelle området har skogsvegetasjon, noe som betyr at det kan være behov for høyere tårn på vindturbinene, men at inngrepene i forbindelse med utbygging skjules bedre sammenlignet med for eksempel høyfjellsområder. NVE har skrevet at det kan skje endringer i den endelige avgrensingen av området. De nordlige delene rundt Skrim kan trekkes ut, mens områder i nordøst kan bli inkludert.

Store deler av området rundt Luksefjell ble foreslått ekskludert av Miljødirektoratet, fordi det er et regionalt viktig friluftsområde. Dette ble tatt til følge av NVE.

Saksgang i vindkraft-saker

Det er energiloven som regulerer vindkraftutbygging i Norge. Energiloven regulerer produksjon, omforming, overføring omsetning, fordeling og bruk av energi, og har som formål å sikre at dette foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. Loven skal ta hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Alle vindkraftverk med en installert effekt over 1 MW eller flere enn 5 vindturbiner må ha konsesjon i medhold av energiloven. NVE er ansvarlig myndighet for å behandle konsesjonssøknader. Konsesjonsbehandlingen av vindkraftprosjekter består av en meldingsfase, en konsesjonssøknad og en mer detaljert miljø-, transport- og anleggsplan (MTA). Det er en høring i hver av disse fasene før vedtak fattes. Prosjekter med planlagt installert effekt over 10 MW starter med en melding, mens prosjekter under 10 MW har en forenklet saksgang, og starter med en søknad. OED er klagemyndighet for NVEs vedtak.

Kommunene behandler søknader om å bygge vindkraftverk på inntil 1 MW etter reglene i plan- og bygningsloven. Her er det satt en begrensning på 5 vindturbiner innenfor hvert prosjekt.

Slik energiloven er utformet i dag har ikke NVE mulighet til å unnlate å ta et vindkraftprosjekt til behandling (men akkurat nå behandles ikke nye konsesjonssøknader i påvente av Nasjonal ramme). Alle konsesjonssøknader behandles etter prosedyrene som er beskrevet over. Dette krever mye av både statlige, regionale og lokale myndigheter, uavhengig av sannsynligheten for at prosjektet får konsesjon. I Energimeldingen (meld. St. 25 (2015 – 2016)) står det at OED vil utrede og legge fram et lovforslag som gir konsesjonsmyndigheten adgang til å gi tidlig avslag i større vann- og vindkraftsaker. Dette vil kunne lette saksbehandlingen for alle myndighetsnivåer.

Kraftskatt

I 2012 innførte Norge elsertifikatordningen i samarbeid med Sverige. Denne ordninga skulle subsidiere ny fornybar energi i Norge og Sverige – også vindkraft. Norge forpliktet seg gjennom elsertifikatordningen å finansiere 13,2 TWh ny fornybar energi innen 2020. Bakgrunnen for dette var forpliktelsen i EUs fornybardirektiv om at fornybarandelen i Norge skulle være på 67,5 prosent i 2020. Norge nådde målet i elsertifikatordningen i mai i år. Vindkraft har så langt derfor ikke vært omfattet av den norske kraftverksbeskatningen (som er omtalt under).

Regjeringen oppnevnte i 2018 et ekspertutvalg som skal gjøre en helhetlig vurdering av kraftverksbeskatningen i Norge. Utvalgets hovedoppgave er å vurdere om dagens vannkraftbeskatning hindrer at samfunnsøkonomiske lønnsomme tiltak blir gjennomført. Vannkraftbeskatningen omfatter ordinær overskuddsbeskatning, eiendomsskatt, naturressursskatt og grunnrenteskatt. I tillegg betaler næringa konsesjonsavgifter og avgir konsesjonskraft. Vindkraft blir også en del av denne utredningen, som skal være ferdig høsten 2019.

Stortinget har våren 2019 bedt Regjeringen om spesifikke utredninger vedr. vindkraft, blant annet om å komme med forslag om ordning for hjemfallsrett (sikre nasjonal styring av naturressursene) og om naturressursskatt (som skal komme berørte kommuner til gode).

Status for utbygging av vindkraft i Norge

Ved utgangen av 2018 var det 35 vindkraftverk i Norge, med en total normalårsproduksjon på 5,3 TWh. Det var 13 vindkraftverk under bygging, noe som vil øke den samlede kraftproduksjonen fra vind til 12,2 TWh. Videre var det 37 prosjekter med endelig konsesjon,

hvor bygging ikke var påbegynt. Dersom disse bygges ut vil det kunne gi et ytterligere bidrag på 10,7 TWh. Til sammenligning er den norske vannkraftproduksjonen på 135 TWh i et normalår.

Rådmannens vurdering og konklusjon

Nasjonal ramme som styringsverktøy

I forbindelse med vannkraftutbyggingene ble det i sin tid laget en Samlet plan vassdrag, for å kategorisere Norges vassdrag, etter om / hvor aktuell de var for kraftutbygging. På samme måte mener rådmannen at «Nasjonal ramme for vindkraft på land» er en riktig tilnærming til å skape forutsigbarhet og gi en samlet nasjonal forvaltning av vind som energikilde / naturressurs.

Konfliktnivået er ofte stort, siden aktuelle lokaliteter for vindturbiner ofte ligger i relativt urørte områder, med de konsekvenser det har for landskapsbilde og naturmangfold (noe som det internasjonale naturpanelet beskriver i sin rapport «IPBES Global Assessment Summary for Policymakers», vedtatt av 130 medlemsland 04.05.19).

NVEs rapport «43-2018, Strømforbruk i Norge mot 2035» beregner **økning i strømforbruk** i Norge fra 133 TWh i 2016 til 157 TWh i 2035, med industri, petroleumsnæring og datasentre som viktige bidragsytere til oppgangen. Iflg. «temarapport om klimafotavtrykk og livsløpsanalyser» har et vindkraftverk et «**utslipp**» på 3-46 gram **CO₂** pr. produsert kWh. Tilsvarende tall for henholdsvis kull- og gasskraft er ca. 1000 og 500 gram CO₂ pr. produsert kWh. Sammenhengene i et felles energimarked, og hvor mye eksempelvis kullkraft som faktisk erstattes, er kompliserte. Men for å møte energibehovet med fornybare energikilder, er det riktig å legge opp til en overordnet plan for utnytting av vindkraft på land, der det er avveid opp mot andre samfunnsinteresser.

Vurdering av arealer innenfor Skien kommune

Skien andel av «utpekt område 4» innbefatter drøye 6 km² (under 1 % av kommunens samlede areal) i de høyestliggende arealene i kommunen, på grensen mot Sauherad kommune. Alt arealet innenfor Skien kommune ligger innenfor det 123 km² store verneområdet Skrim og Sauheradjella naturreservat, som ble vernet ved frivillig vern i 2008.

Sitat fra verneforskrift § 2:

«Formålet med naturreservatet er å bevare et stort og sammenhengende skogområde der store deler er urørte eller tilnærmet urørte, som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Området har gode forekomster av død ved og er levested for en rekke sårbare og hensynskrevende arter. Området har særskilt vitenskapelig og pedagogisk verdi på grunn av sin størrelse».

Reservatet har regional betydning for friluftsliv. Det er generelt mange merkede stier og løyper, deriblant en sti innenfor høydedraget i «utpekt område 4».

På bakgrunn av det som er nevnt over, omfattes alt areal innenfor Skien kommune av «harde eksklusjonskriterier», og er ikke en del av aktuelt område for vindkraft.

Rådmannen er tilfreds med NVE sin vurdering om å ta ut disse arealene.

Forslag til ytterligere eksklusjoner basert på eksklusjonskriteriene til NVE

I regi av Vestfold fylkeskommune har det gjennom høringsperioden for Nasjonal ramme vært flere møter med saksbehandlere fra alle berørte kommuner, i tillegg til Telemark fylkeskommune og Fylkesmannen. Det har vært en felles konsensus om behov for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget innenfor «område 4».

Anbefalingene vedr. natur- og friluftslivstema er basert på data i Naturbase. Som det påpekes i rapport fra Miljødirektoratet «M-1308/2019 - Faggrunnlag friluftsliv» så er det mangler i datagrunnlaget (dvs. mange kommuner har ikke gjennomført en systematisk verdsetting av sine områder for friluftsliv).

Våre nabokommuner Sauherad og Siljan, samt Larvik og Sandefjord, er nå i gang med å kartlegge viktige eller svært viktige friluftsområder (jf. kartet som vises til slutt i dokumentet).

For Skien og Grenlands befolkning er de høyereliggende fjellskog-områdene i Siljan svært mye brukte utfartsområder. Viddaseter (i Siljan) er sammen med Svanstul (i Skien) det mest besøkte vinterutfartsstedet i Grenland. Begge er de del av et sammenhengende turområde, med enkle turisthytter og sti- / løypenett, som strekker seg til innfallsporter både i Kongsberg, Sauherad, Skien, Siljan og Larvik kommune. Natur- og landskapsopplevelser, uten støy og forurensning, er blant kvalitetene.

I de høyereliggende åpne områdene er utsikten mot «fylkets stolthet» Gaustatoppen en kvalitet. Vindturbiner innenfor del av «område 4» i Sauherad kommune vil kunne påvirke denne utsikten / landskapsopplevelsen negativt. Vindturbiner i dette området vil også til en viss grad kunne påvirke landskapsopplevelsen med ståsted i Telemarkskanalen Regionalpark.

Vi antar ny kartlegging av områder for friluftsliv blir lagt til grunn når endelig kart for «Nasjonal ramme for vindkraft på land» fastsettes. Vi mener disse områdene (jf. kartskisse nederst, samt vedlegg 2) tilfredsstiller «kriterier for eksklusjon», jf. rapport «M-1308, faggrunnlag friluftsliv». Til kartet under er det viktig å påpeke at Kongsberg kommune foreløpig ikke har gjennomført kartlegging av friluftsområdene. Det er grunnen til at områdene rundt / øst for vannet Mykle ikke er registrert med spesielle friluftslivskvaliteter. Vi anser områdene rundt Mykle som del av det sammenhengende friluftslivsområdet, og med de samme kvalitetene som er omtalt over. Vi forventer at det tas høyde for supplerende kartlegging av områder for friluftsliv, før Nasjonal ramme fastsettes.

Kartet viser (med rødt) forslag til ekskluderte areal, på bakgrunn av kartlegging av friluftslivsområder i Sauherad, Siljan og Larvik kommune.

Effekten av saken

Effekter av saken vurdert ut fra noen utvalgte hensyn (obligatorisk)

Perspektiv	Negativ	Nøytral	Positiv	Ingen
Konsekvens for klima på kort og lang sikt			x	
Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt	x			
Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv		x		
Konsekvens for folkehelsen	x			

Klima: Utfasing av fossile energikilder og å følge opp klimamål, er en del av bakteppet for «Nasjonal ramme», som skal gi en planmessig utnytting av en fornybar energikilde.

Miljø: Vindkraftverk sine konsekvenser for naturmiljøet, både mht. selve vindturbinene og ikke minst arealbeslaget til veier og anleggsområder, er behørig omtalt i de mange fagrapportene. Det ligger et potensiale for tap av biologisk mangfold, fragmentering av natur og en rekke andre negative faktorer. Lokalisering som tar hensyn til alle disse faktorene er nettopp det «Nasjonal ramme» handler om.

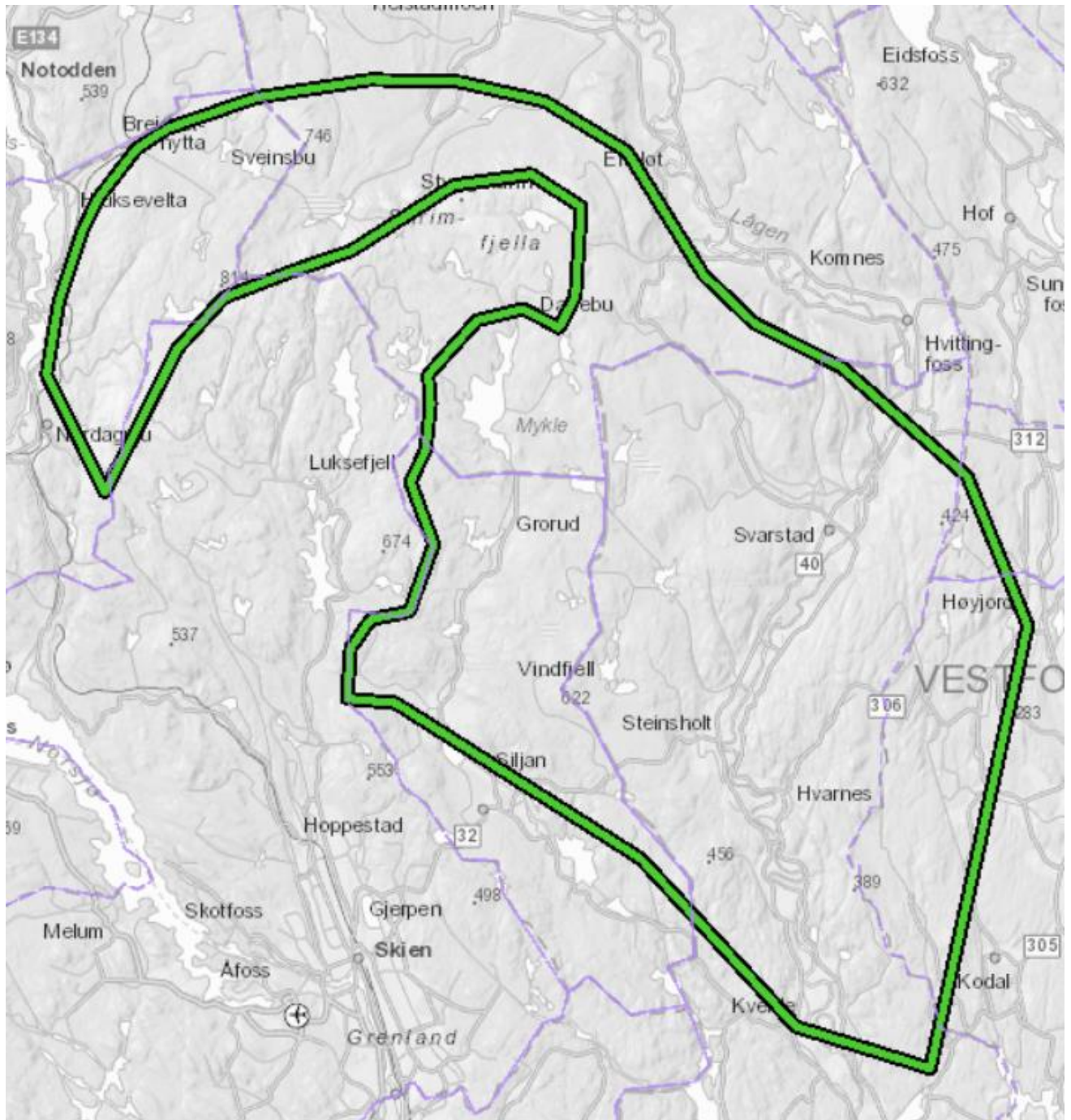
Økonomi: Saken forventes ikke å ha budsjettmessige konsekvenser for Skien kommune.

Folkehelse: Opplevelseskvaliteter i våre viktigste friluftslivsområder har betydning for folkehelsen. Slik avgrensningen til «område 4» er lagt fram, kan disse kvalitetene påvirkes i negativ retning.

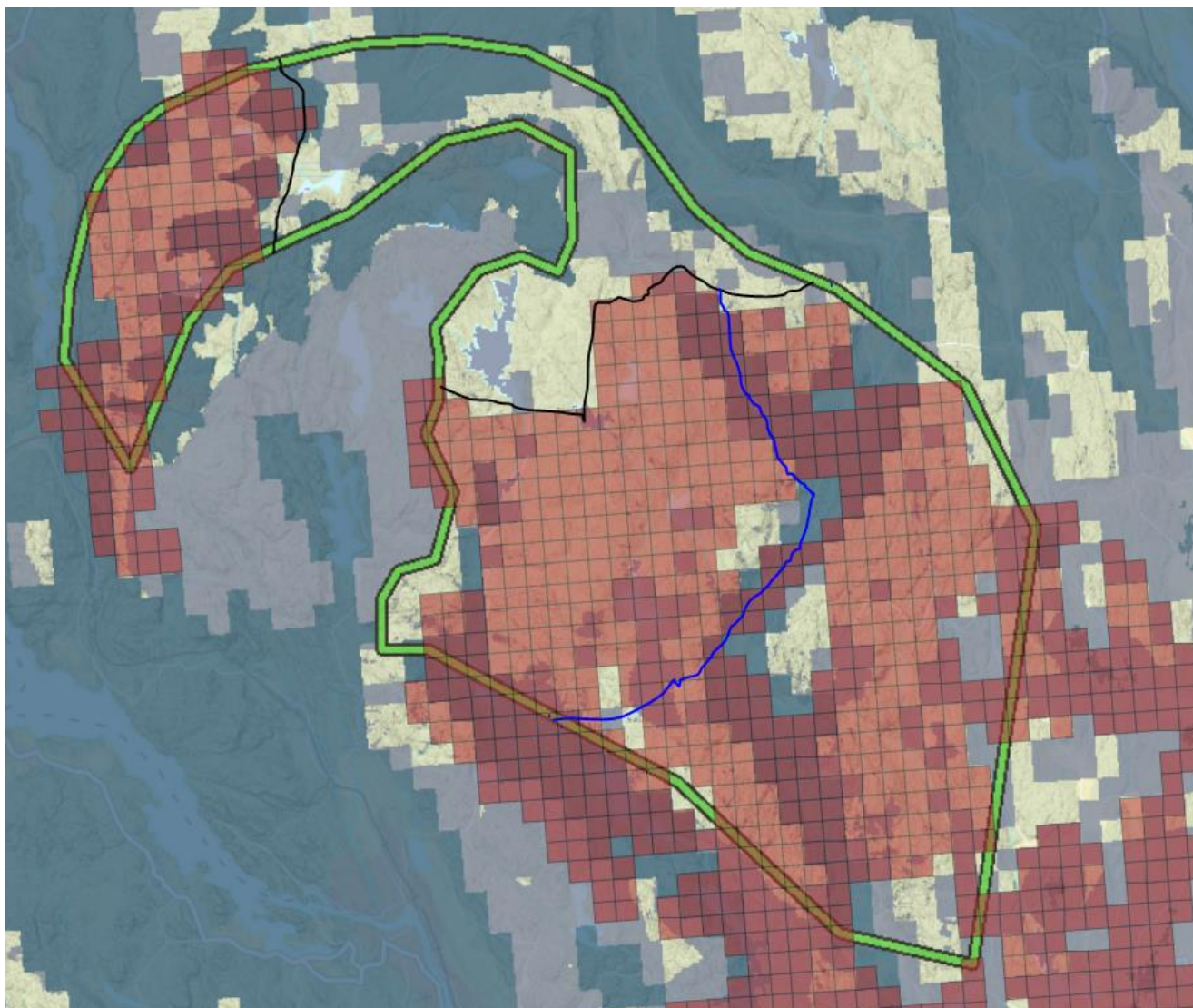
Vedlegg:

- 1) Link til plandokumentene på NVE sin hjemmeside - <https://www.nve.no/nasjonal-ramme-for-vindkraft/?ref=mainmenu>
- 2) [Link til kart med nye naturregistreringer - http://arcg.is/e1O8u](http://arcg.is/e1O8u)

Kart

Kart som viser utpekt område 4, med kommunegrenser.

Grønt polygon viser område 4. Blåfiolette felt var del av opprinnelig analyseområde, men har blitt tatt ut. Røde felt er svært viktige / viktige områder for friluftsliv (kriterie for eksklusjon), basert på ferske kartlegginger i Siljan, Sauherad, Larvik og Sandefjord kommune. Svart strek markerer ca. avgrensning mot Kongsberg kommune, hvor det ikke er gjennomført kartlegging av områder for friluftsliv. Blå strek markerer ca østlig avgrensning av sammenhengende friuftslivsområdet av særlig betydning for Grenland (FV32 Siljanvegen, FV40 i Lågendalen og FV860).

RETT UTSKRIFT
DATO 1.oktober.2019